

Vladimir
Kovačič

Časovni stroj

Profesorjevo nepojasnjeno in nenavadno stanje je bilo v tesni povezavi z zdravnikom, ki je prav tako rad ljubimkal z besedami kot tudi z dekleti, skušal podaljševati čas tja, kjer se drugim navadno neha, in se skrivnostno smehljaj, ko mu je pravzaprav čisto dobrodušno svetoval, naj se odpove napornemu raziskovalnemu delu spričo slabotnega srca, poskakujočega mu povsem nenakomerno tam znotraj živega me-

sa; naj se preseli v kakšen manjši kraj, ker je vse še v bližini vonja romantične dežele, je profesorju neprestano odmevalo v ušesih in ovilo odmev s spretno prikrito grožnjo, krvavo lesketajočo se pred njegovim bledim in rahlo nagubanim obrazom, strmečim v ogledalo vsak dan dlje, bolj brezupno in prazno, kot da se zлива v tisto neskončno ravnino, kjer je vsaka prepreka nepomembna in nevidna. In ko je pred začetkom poletja v navalu nepomirljivega besa s pestjo treščil v ogledalo, nato poskakoval z dolgimi, živalskimi, v notranjost zemlje trepetajočimi koraki po dve, tri stopnice, za sabo puščal krvavo rdečo sled, nemo v neznanu bolečini, se je začetek že odvil in kotalil proti koncu tistega časa, ki bi bilo boljše, da ga sploh nikdar ne bi bilo.

Pri zdravniku je dolgo pritiskal na zvonec in si ogledoval s krvjo oblito pest. Zdelo se mu je, da se zvonjenje razlega zmeraj bolj zaman, ko se vrata končno odpro, med njimi pa zariše podoba zdravnika, prav takšnega, kakršnega je sanjal sleherni dan od tistega turobnega začetka, nepozabnega ter prepletajočega se okoli njegovega vsakodnevnega, bolj in bolj brezhibnega dela, tako da ni nič čudnega, če ga je pripeljalo na čelo uglednega inštituta in mu nadelo pomembno in dostojanstveno držo, ki jo je na delovnem mestu skrbno čuval pred plivkanjem nevarnega spomina.

Zdravnikov obraz je razodeval presenečenje, polno skritih in usodnih podrobnosti, v katerih pa ni nobenega popolnega izračuna, kot je ugotovil profesor, kakršni so pri njem v navadi, kar je povsem jasno, kajti če ne bi bilo tako, bi že davno šlo prav vse neponovljivo k vragu. Vendar mu je

nekaj dan za dnevni prišepetavalu temačne prerokbe na uho, za kar je obtoževal zdravnika, njegov neodgovorni nasvet, povezan s preseljevanjem v zavidljivo romantične kraje, kamor se lahko odpelje le kdaj pa kdaj kakšno nedeljo, kadar mu to dopušča čas in so računi kar najbolj brezhibni. In zdaj ga je spet prignalo k temu zdravniku, kjer se je v hipu, ko so se odprla vrata in je bila zdravnikova podoba bolj resnična kot v tistih morastih sanjah, vprašal, čemu ga je vraževernost oslepila in abonirala na ta naslov. Odgovora ni bilo.

Zazrl se je zdravniku v oči in pričakoval, da ga bo ta zasul z besedami pomilovanja, hkrati pa že povezoval roko, s katere so odtekale kaplje krvi in spočenjale nove in nove madeže po tleh tega hodnika, kjer je poslušal svoje potrto dihanje in se čudil zdravniku, še zmeraj stoječemu med vrati, zadaj pa se je širila nekakšna žametna, mehka svetloba, zaverovana vase in v neko oddaljeno življenje, v katero se je pogrezal profesor z vsakim dihom globlje in mu je bilo zdaj pravzaprav že nekoliko vseeno, kam gre in kaj se dogaja z njim, z gospodarjem tujih računov, o sebi pa ve zmeraj manj. Končno mu je zdravnik pomignil s samozavestno kretnjo in ga povabil v svoje prebivališče; in ko sta se po debelih preprogah pomikala v skrbno urejeno notranjost, je profesor pazil, da ne bi kri kapljala po tleh. Lovil jo je v dlan zdrave roke, hkrati pa poslušal obilico glasov z ulice, ki so se klatili sem in še bolj zapolnili prostor med profesorjem in zdravnikom, ki se je zdaj v očitno veselje ranjenega lotil posla, mu skrbno ovijal roko s snežno belo povezo, tako da je profesorjeva jeza povsem splahnela in se pozabljena zrinila med te radožive glasove, oznanjajoče večno otroštvo med njunima pogledoma, zazrtima v gluho praznino, kjer se je zgodba profesorja, polna uspeha, z glavo in repom, razblinila v soju stanja, nastalega med nekim srečanjem. Zdravnik se je nenadoma, kot da bi mu sanjski svet rajnkih zdrsnil z ramen, zasmel, in zdaj, ko je končal povezovanje, sédel poleg profesorja, ki mu je pogled odletel skozi okno v navidezno in približavajočo se daljavo.

»Kar se tiče pijače, lahko izbiraš, kolikor hočeš. Od bolnikov prejemam toliko steklenic, da ne vem več, kam z njimi. In bolj ko jim gre slabo, z večjo vneto me zasipajo z njimi in si naivno domišljajo, kako lahko opijanem smrt, ki v takšnem nezavednem stanju že ne bi mogla preplavati reke življenja.«

Profesor je skomignil z rameni; kaj ne uvidi, da je čisto vseeno, s čim mu postreže ali mu pa sploh ne.

»Nekaj lahkega bo prijalo tvojemu srcu,« se je domislil zdravnik in krenil proti sosednji sobi, kjer se je kar lep čas pomudil.

Glasovi z ulice so se še zmeraj nadaljevali. Profesor je opazil, kako se svetloba širi po prostoru in plazi proti temačnim kotom kot kakšna sikajoča kača, spuščajoča svoj strup iz sanj, zdaj pa je popolnoma nenevarna; in čutil je, kako se mu vrača samozavest kot z nekega daljnega planeta in zračca v ta svet, v to mesto, v njegov inštitut, ki se mu zdravnik

tako nestrpno in nerazumevajoče posmehuje, da ga ta grozotna nesramnost skeli in čisto noter v srce boli.

Zdravnik je odprl vrata in je bil spet tu. Na pladnju, ki ga je nosil z dvignjeno roko, sta se tresla kozarca in steklenica s prozorno pijačo.

»Jutri me ne bi več našel, prepuščam se prihajajočemu poletju.«

»Torej je nekako sreča, da se mi je danes pripetila nesreča.«

»Vprašanje. Pravzaprav me roka niti najmanj ne skrbi — kako pa srce?«

Profesor je zatrepetal in tista malo prej tako radoživa samozavest je v trenutku splahnela, šla nekam tja, od koder se je z vsakim dnem teže vrniti. Zdravnik si je dal slušalke na ušesa in se mu približeval, bližal počasi kot gomila žalostnih stokov, in profesor se je dobro zavedal, da se ga zdaj oni že ne sme dotakniti, ker če se ga bo, mu bo še v tistem hipu zmanjkalo tal pod nogami in bo padel v globino, kamor ne seže nobena, še tako dolga vrv. Dvignil se je.

»Kaj ne boš spil?« ga je vprašal zdravnik, z roko presekal lesk sonca in mu razbil moč.

»Neko delo moram še dokončati,« si je izmislil in že odhajal, odrinil duri in se spustil na temačni hodnik, od koder ni bilo več slišati korakov, drobečih žalost, mraz, mrak; zdravnik se je sklonil skoz okno in ga opazoval, kako se na ravni ulici, hiteči proti zahajajočemu soncu, manjša, dokler ni končno stopil za vogal in se povsem izgubil, sam pa je na hitro zmetal najnujnejše stvari v kovček, po telefonu poklical taksi, ki ga je odpeljal proti postaji, kjer je še dolgo čakal na vlak in se jezil, ker mu zamuda daljša potovanje . . .

Prihodnje jutro je seveda profesor odšel proti inštitutu kar z obvezano roko, jo zadovoljno pestoval, z zdravo pa od časa do časa pomahal znanecem, ki so ga vsi po vrsti s prikrito radovednostjo spraševali, kako se mu je mogla pripetiti takšna nezgoda; pomilovali so ga skoraj tako kot kakšnega kužka, skrbno izbirali besede, da ne bi bila vmes kakšna neprimerna. Zvito jim je pomežikoval in se lagal, da ga je ta nesreča komajda ranila, hkrati pa posvarila pred marsičim hujšim, če se ne loti dela še z večjo vneto kot doslej.

Ko je končno nekega povsem jasnega jutra stopil v inštitut z nepovito roko, so na njej zaman iskali sledove kakšne rane in si spričo tega domislili tole: mojster jih je zvito potegnil za nos in se poigral s skrbjo, ki so mu jo posvetili še za kanec bolj radodarno kot sicer, in izmišljotina je bila potrebna le za to, da je z njo opravičil nečloveško delo, ki ga ni od jutra do večera prekinil niti za en sam hip, marveč s podvojeno močjo garal proti večeru, ko so drugim prihajali na misel samo še najrazličnejši puhli dovtipi.

Naslednje dni se je inštitut zmeraj bolj praznil. Vročina je bila neznošna in kar sam je vsakomur, ki ga je previdno povprašal po dopustu, izpolnil obrazec in se nestrpno podpisoval, zadovoljen, da kmalu ne bo

nikogar več, ki bi motil njegovo delo, prepojeno z nekim nepopisnim in neponovljivim žarom.

Kmalu je prišel tisti dan, ko je na poti proti dvigalu srečal le še vratarja in se je odpeljal v deseto nadstropje, torej na vrh, od koder je imel dober pregled nad mestom, v katerem so se zadnje čase dogajale čedalje bolj čudne reči in v obstoj katerih se je spričo tega enkratnega razgleda prepričal na svoje oči in s solzami v njih spomnil zdravnika in tiste skrivnostne odkritosrčnosti gozdov, tuje mestu, ki ne more nikoli za nobeno še tako sanjsko in povsem noro ceno dočakati starosti razgaljene narave. In tega dne so bili prav vsi računi, ki jih je bil izračunal, napačni. Ko ni mogel zračunati niti tega več, iz kakšnega lesa je morala biti stesana Noetova barka, da je zdržala vse tiste živali, celo svinje in ljudi, se je domislil časovnega stroja. Račune, ki so se mu bili nakopičili pred vročičnim obrazom v teh neskončno dolgih letih uspešnega vzpona, številnih pohval, odlikovanj, vabil na koktajle, na mednarodne simpozije, je v hipu razceftral na drobne koščke, jih natrosil v košaro za odpadke, da se je napolnila do roba, pri tem pa se je previdno oziral, če mu kdo, ki bi mu lahko pozneje očital nevestnost in nesposobnost, ne sledi, čakajoč na to, kako bo končno pred drugimi pokazal karte, iz katerih bo razvidno, kako je izgubil igro s sodelavci in časom, ki ga je povozil, in je zdaj bolje, če se odpove temu visokemu mestu, za katero ni več sposoben. Vendar ni bilo nobenih strahotnih in zlih zasledovalcev. Le iz srca mu je utripal čas, ki ga je nemara zaklepal v večnost.

Bil je že večer, ko je zapuščal službo in mu je vratar spodaj izročil pismo in ga potem s prijaznim pozdravom spremil na šumno ulico, kjer so se čezenj razlivali utrujeni glasovi kot na kakšnem tekočem traku. Hlastno je strgal ovojnico in se zagledal v pokončno zdravnikovo pisavo. »Sonce pravkar tone v morje. Kakšna polovica se ga že potaplja v mlačno in popolnoma mirno vodo. Kako čudovit večer je zdajle, ko ti pišem, in kako bogat nesmisel bivanja, ki ga ni moč ujeti v račune, čeprav se še predobro zavedam, da se mi zdaj, ko prebiraš te vrstice, posmehuješ in si dopoveduješ, kako smo nevedni, ker naše besede komaj kaj veljajo in nas marsikdaj postavijo na laž spričo vedno novih odkritij. Vendar upam, da boš moje besede vzel na znanje in se bova srečala kje drugje, kjer se bova ognila tvojim preveč natančnim računom, katerih edina, a pomembna napaka je ta, da imajo zaključek, ki pa ga v resnici ni in ga tudi ne more biti, naj si še tako želiš. Prepričan sem — in ne zameri mi prehudo — da je tvoja kariera v tistem inštitutu končana. Če mi že ničesar drugega nočeš verjeti, mi verjemi vsaj to, da tvoje srce ni ustvarjeno za prehude napore. Lepo te pozdravljam, tvoj...«

Ko je prišel do hiše, kjer je stanoval, se je že povsem stemnilo. Nagočena svetloba uličnih svetilk je drgetala v slabotnem vetru, pokritem z vse bolj črno kupolo noči, ki je stisnila njegovo težko dihanje, s katerim je odganjal sence, medtem ko se je vzpenjal po visokih stopnicah proti stanovanju, kjer se je moral zaradi utrujenosti zlekniti v fotelj. V ogledalu

je zaznal bledico na obrazu in se zbal, da bo zdaj zdaj spuheta v zrak, ki je pletel zmeraj bolj črn čas. Vedel je, da ga mora prehiteti. Lotil se je dela in ni več čutil ur, ki so minevale v odhajajoči temi. Začutil se je, ker ga je presenetilo jutro in zasulo z brezštevlnimi žarki.

Iz skodele je spil močno kavo, nato pa se je, ne da bi se bil obril, kar je bilo zanj vsekakor nenavadno, napotil v službo s šopi popisanega papirja pod pazduho. Velikanska steklena vrata inštituta so bila še zaklenjena. Skozi steklo je pogledal proti vratarjevi loži, kjer pa ni bilo nikogar. Nekaj časa je nestrpnost postopal pred visoko zgradbo inštituta in se jezil na samega sebe, ker nima ključev. Čas se je bolj in bolj oddaljeval od jutra in še povečal nestrpnost. Znoj spod pazduhe se je kar na lepem zažrl v papirje, ki so čuvali skrivnost. Za hip je pomislil, da bi s pestjo treščil v steklo, a se je še predobro zavedel, da mora za vsako ceno obdržati mir. Po nekem čudnem naključju se je domislil imena vratarja, v telefonskem imeniku poiskal številko in ga poklical. Na drugem koncu se je oglašil zdravnik:

»Prepozno, fant. V tem hipu ga je pobralo.«

Pograbil ga je bes, da bi mu bil najraje kakšno krepko zabrusil, a se je zadržal, ne da bi bil vedel, zakaj, saj je bil glas na drugi strani telefona tako ironično zašiljen, da bi ga lahko z vso pravico oštel.

»Kaj molčiš?« ga je vprašal zdravnik.

»Ne vem, če je pravi trenutek, da te poprosim. Če utegneš, poišči ključe inštituta in mi jih prinesi!«

»Le zakaj ne? Tukaj tako ali drugače ne morem ničesar več storiti. Smrt me je prehitela in samo obžalujem lahko. Takoj pridem.«

»Čakam te pred inštitutom.«

Kljub vratarjevi smrti se ga žalost ni kaj prida dotaknila, veliko bolj pa ga je presenetil zdravnikov nenaden in nepričakovan prihod v mesto, ki je zdaj, v tej nečloveški pripeki utripalo kot srce velikanske živali. Neznani obrazi so se primikali in spet odmikali. Bila jih je neznanska množica in nepojmljivo so odhajali v gost zrak, preprežen s smrtjo in smradom. Zdelo se mu je, da je na potaplajoči se ladji, ki se potaplja brez vzroka, tone za lastno zabavo in v posmeh otrok, še skoraj rožnatih, komaj dvigajočih glavo. Bil je sredi tega živžava, opazujoč ga z daljnega kraja. Čutil je, kako se oddaljuje, kako mu v spominu odmevata zvok in tišina, menjata ritem v vrteč se nesmisel. Vročina ga je pekla kot žerjavica med prsti bitja, spreminjajočega se v človeka. Bližnja cerkev je zapela, ostra kot rezilo skalpela. In končno je prišel zdravnik, ki je pod poletno čepico nosil votlo lobanjo in morski nasmeh, v rokah je držal šop ključev in z njimi rožljaj.

»Kako je, učenjak?«

»Pokazal ti bom, le nič se ne boj!«

»Najprej pa bova odprla vrata.«

Profesor mu je izpulil ključe, se nagnil do njega, nekaj časa premišljuje, ali mu naj pove, kaj ga tako salamensko teži, prevrača iz dneva v dan kot kepo prsti.

»To je skrivnost,« mu je končno šepnil profesor. »Še ni za vsakdanjo rabo.«

Potem je odklenil vrata, in ko sta bila znotraj, zaprl. Tja nazaj se je še zmeraj previdno oziral. Kot da ni več ljudi na tem svetu, se mu je zdaj zdelo. Zdravnika je potisnil v dvigalo, za njim pa vstopil še sam. Čisto tiho je bilo, ko sta se peljala navzgor in so se na vrhu vrata neslišno odprla. Zdravnik je stopal za rahlo sključenim profesorjevim hrbtom in prisluškoval korakom, razodevajočim samoto, zevajočo do tega jasnega neba, razprostrtega krog in krog tega sveta. V kabinetu, kjer je profesor prebil nič koliko dni, marsikdaj pa tudi noči, je bilo razmetano, in opravičil se mu je spričo nereda in tudi zato, ker nima tukaj prav nikakršne pijače razen seveda vode, s katero mu rade volje postreže, če si to želi. Zdravnik je prikimal in profesor se je čez čas vrnil, nerodno držeč kozarec vode v roki, drugega v drugi. Občudovala sta razgled, ki ga je nudila ta višina nad hrupnim mestom, zastrtim s prosojno dremavico. Dalje so se širili gozdovi tja do obzorja in še naprej. Bilo je prekrasno na tej dolžini miru in tudi dalje.

»Stvari nimajo konca,« je spregovoril zdravnik in si pulil kocine iz nosa.

»Presenečaš me,« je posmehljivo odvrnil profesor in oni se mu je začudil, kajti prvič je zaznal posmeh, ki je zdaj vel od profesorja kot s kakšne prikazni in se zaletaval po kotih, udaril tudi v prekrasna in velika okna, da je zažvenketalo, da je bilo čisto nemogoče in se je zdravnik nemara prestrašil, ko se je tako zdrznil, zavrtel oči kot kakšne propelerje, vstal s stola, potisnil roki v žep, gledal in videl čisto nekaj drugega, kar mu je vedno ponujal njegov tako samozavestni pogled, zapeljiv za dekleta in dražeč za druge može. »Včasih si menil drugače,« je nadaljeval profesor in mu v globini praskal po očeh, ki so se zdaj motno zalesketale.

»Včasih,« je skušal nemarno zamahniti zdravnik, a mu je roka zastala v zraku in se šele čez nekaj časa počasi približala telesu, trdemu in hladnemu kot kakšen kip, smehljaje se iz davne in krvave zgodovine.

»Saj veš, kaj si mi včasih, še pred kratkim svetoval. Ampak pustiva zdaj to, saj nima smisla, da bi se vračal. Moji računi so drugačni.«

»Me veseli,« se je zdaj navdušil zdravnik in veselil, da je profesor spremenil temo pogovora. »Kaj pa naklepaš in kako ti gre?« ga je pristojušo vprašal.

»Časovni stroj,« je profesor zinil kar se da preprosto in si pomel dlani.

»A, to je tista skrivnost,« se je zdaj spomnil zdravnik in radovedno pričakoval nadaljnjih pojasnil.

»Šele časovni stroj lahko resnično omogoči, da ni konca ne kraja. In moram ti priznati — nikar ne misli, da je v nas, učenjakih toliko samoljubja — ti si me s svojimi nasveti pripeljal na to.«

Zdravnik ni vedel, kaj naj mu odgovori, slutil pa je ali norost ali resnično epohalno odkritje, o katerem kdaj pa kdaj sanja prav vsak. Tišina je valovala kot mogočno morje sredi oceana in se približevala obali. Pro-

profesor se je dvignil in z dolgimi koraki postopal po zares nemarno razmetanem kabinetu. Ampak bilo mu je čisto vseeno.

»Najbrž si misliš in nikar mi ne škušaj nasprotovati, da učenjaki nimamo smisla za humor, da se sploh ne znamo igrati.«

Profesor je vključil magnetofon.

»Trakovi niso najboljši, ampak naj te ne moti.«

»Mi boš odkril?« ga je grabila radovednost.

Magnetofon pa je že imel od profesorja sposojen glas:

»Moja najljubša filmska igralka je Ingrid Bergman, moj najljubši filmski igralec je Marcello Mastroianni . . .«

»Zdaj bi se odločil drugače,« se je nasmehnil profesor.

»Moj najljubši skladatelj je Beethoven . . .«

»Jaz sem tudi za klasiko,« se je skušal zdravnik vživeti, čeravno si ni bil na jasnem, kaj mu skuša profesor predočiti, kakšno zvezo ima to predvajanje s časovnim strojem ali občutkom za humor.

»Moj najljubši slikar je van Gogh, moja najljubša jed madžarski golaž . . .«

»Križana gora,« si je mislil zdravnik in mencial z nogami, kot da ga nekam tišči.

»Najraje pijem,« je nadaljeval magnetofon, »merlot, na televiziji najraje gledam paralelni slalom, moj konjiček je šah.«

Profesor je pritisnil na STOP. Zdravnik je še zmeraj mencial, nekaj časa gledal skoz okno, nekaj časa po razmetanem prostoru in potem mu je pogled kar švigal semtertja, ne da bi bil vedel, kaj hoče.

»Ni vse tako, kot je bilo, tudi s tem, kar je posnetega na magnetofonu, ni več tako. Če ne soglašas, ti bo časovni stroj odkril menjanje časa. Meni je že, čeprav moje delo še ni dokončano, in ker mi boš pomagal — ali pa si mi nemara že — tudi ti, mi bo ta ustvarjalni napor v veliko zadovoljstvo.«

»Misliš?« je zdravnik vprašal s spremenjenim glasom.

»Popolnoma. Počakaj trenutek!«

Trenutek, ko ga je profesor zapustil, pa ni bil en sam, temveč so se množili in mu razbijali po glavi kot težko kladivo, ki pribija žebelj za skrivnostno sliko. Žarko sonce in igrivo poletje sta mu zagomazela v očeh kot roj nevidnih vesoljskih živalic, zobajočih svet, viden od drugod kot posušen krhelj izmozganih človeških zabav. Tresel se je od nog do glave in skušal priklicati profesorja. Vključil je magnetofon, a opazil, da je profesor svoj trak in najbrž še večjo skrivnost odnesel s seboj. S tal je pobral prazen list papirja in ga položil na pisalno mizo, za katero je profesor presedel neskončno dni in najbrž noči, saj so bili prav vsi listi popisani z zanj nesmiselnimi šiframi, številkami, opombami, razen tega, ki ga je bil pravkar pobral s tal in zdaj pred njim nepremično in utrujeno sedel, kot da se ne bi bil vsaj devet dni in noči nanj spustil spanec, in ga pokrtil. Ko je iz srajčnega žepa vzel svinčnik, mu je roka trepetala in domislil se je nesmisla starosti, ki se ji je zmeraj, na vsakem koraku, ob vsaki priliki posmehoval in jo obkladal z nedostojnimi pridevki, s katerimi se je prav-

zaprav sam skušal zavarovati pred njo. In potem je pisal, dobro se zavedajoč, svoje poslednje pismo profesorju, ki se ni vrnil niti čez eno uro niti čez dve, ko je bil še zmeraj dan in je svetloba tako čudno rdeče žarela. (Mislil si je, kako bo še dolgo lepo vreme in poletje.) Dvignil se je, medtem pa položil pismo v kuverto, kamor je v naglici dodal: za profesorja. Prav takrat pa je iz tišine priletel bel ptič skoraj nevidne barve in frfotal krog njega, kot da pleše mrtvaški ples. Skušal je pobegniti, a ptič, ki je rasel in rasel, kot da bi ga prav za to priliko pitali s hormoni prihodnjega veka, se je postavil pred vrata, še bolj divje frfotal, na koncu pa se pognal v zdravnikove oči in mu jih izključeval. Nato je odletel nazaj v tišino in v svojo kri.

Čez nekaj časa se je zdravnik pobral s tal, tipal pred sabo in uspel poiskati vrata, ki so vodila na stopnišče. Korak za korakom se je spuščal v globino in v lastno tišino. Spodaj se je zaman trudil, zaman divje pritiskal na kljuko, da bi odprl velikanska steklena vrata. In pest mu je obnemogla, ko je potem zaman skušal razbiti steklo. Spomnil se je, kako mu je bil profesor izpulil ključe in šepnil o skrivnosti na uho. Zdaj je zdravnik zadnjič zamrmral profesorjevo ime in še enkrat udaril po steklu, misleč, da ga bo vsaj slišal kdo. A nihče se še ni vrnil z dopusta, vratarju je pa sam zatisnil oči.

Kljub izključevanim očem je videl, kako se menjata dan in noč, kako je vedno tako in nič drugače. Nespremenjena in neminljiva igra časa...

Profesor previdno strga preperelo ovojnico in bere: »Prepričan sem, da si spoznal resnico. Prejmi prav lep pozdrav, čeprav se mi zdi, da se ne boš vrnil. Tvoj...« Zmečka pismo in ovojnico, na kateri piše: za profesorja. Potem zapre oči in se spominja, kako je bila znanost nekoč bolj cenjena kot zdaj.